

Τα πρώτα «Λάφυρα», από την Αθήνα

Ένα ντοκιμαντέρ για τους πολιτιστικούς θησαυρούς που έχουν κλαπεί από τη χώρα καταγωγής τους

Της **ΓΙΩΤΑΣ ΣΥΚΚΑ**

Οπλα, ναρκωτικά, αρχαιοκαπηλία. Είναι το μαύρο τρίγωνο που αποφέρει παρανόμως τεράστια κέρδη στις τσέπες λαθρεμπόρων και λοιπών επιτηδειών. Ένας λόγος που καθιστά ακόμη πιο ενδιαφέρον το ντοκιμαντέρ «Τα Λάφυρα» («Booty»), τα γυρίσματα του οποίου ξεκινούν τη Δευτέρα από την Αθήνα. Μια ταινία σε σκηνοθεσία των Thorkell Hardarson και Örn Marino Arnarson για τους πολιτιστικούς θησαυρούς και τις αρχαιότητες που έχουν κλαπεί από τη χώρα καταγωγής τους αλλά και τη συζήτηση γύρω από τον επαναπατρισμό τους. Σε μια εποχή που, εκτός από τα θύματα του πολέ-

Στο ντοκιμαντέρ ακούγεται και η φωνή όσων απαιτούν τον επαναπατρισμό αρχαιοτήτων ή έργων. Η Ελλάδα, με τον διαρκή αγώνα της για τον επαναπατρισμό των Μαρμάρων του Παρθενώνα από το Βρετανικό Μουσείο, είναι ένα παράδειγμα.

Το θέμα γίνεται ακόμη πιο σοβαρό και σύνθετο σε μια εποχή που καταγράφεται καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς.

μου και τις ανθρώπινες ροές, καταγράφεται και καταστροφή της πολιτιστικής κληρονομιάς σπουδαίων αρχαιολογικών χώρων, συχνά σκόπιμη με λανθρανασκαφείς και αρχαιοκάπηλους να αναλαμβάνουν δράση, το θέμα γίνεται ακόμη πιο σοβαρό και σύνθετο.

Από το 2001

Ο Thorkell Hardarson και ο Örn Marino Arnarson ένωσαν τις δυνάμεις τους το 2001 στην ισλανδική βιομηχανία του κινηματογράφου, ίδρυσαν τη Markell Productions (παίζοντας με τα ονόματά τους) και καθιερώθηκαν ως Markell Brothers. Ασχολήθηκαν με το φαινόμενο του πανκ στην Ισλανδία και τη ροκ μπάντα HAM, πραγματοποίησαν ένα ταξίδι έξι χρόνων στη μαύρη τρύπα των γεωπολιτικών θεμάτων, του πολέμου κατά της τρομοκρατίας και του λαθρεμπορίου γερακιών, προκάλεσαν στο Tribeca Film Festival το 2010 με το αμφιλεγόμενο «Feathered Cocaine», το οποίο βραβεύθηκε από την Ισλανδική Ακαδημία Κινηματογράφου, ασχολήθηκαν, μεταξύ άλλων, με τη βιομηχανία της

Οι δύο Ισλανδοί σκηνοθέτες, Thorkell Hardarson και Örn Marino Arnarson, στην Ακρόπολη.

μόδας και του ντιζάν το 2014.

Στην Ελλάδα, η Markell Productions, με τη βοήθεια της Heretic, που ίδρυσαν πριν από λίγα χρόνια ο Κωνσταντίνος Κοντοβράκης και ο Γιώργος Καρναβάς, ξεκινούν τη Δευτέρα 8/5 δεκάημερα γυρίσματα από το Μουσείο της Ακρόπολης, με τον πρόεδρο του μουσείου Δημήτρη Παντεριμαλή, συνεντεύξεις με την Ελενα Κόρκα, προϊστάμενη της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων του ΥΠΠΟΑ, τον Χριστόφορο Αργυρόπουλο, πρόεδρο του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη, την Τατιάνα Πούλου από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Αθηνών. Επειτα το συνεργείο θα ταξιδέψει σε Ισ-

λανδία, Δανία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Τουρκία, Ιράκ, Αίγυπτο.

Στο ντοκιμαντέρ των αδερφών Μαρκέλ φιλοξενούνται διευθυντές μουσείων, οι οποίοι μιλούν για τους λόγους για τους οποίους τα ιδρύματά τους είναι ο άξιος ιδιοκτήτης και προστάτης ορισμένων αντικειμένων. Ακούγεται, όμως, και η φωνή όσων απαιτούν τον επαναπατρισμό των αρχαιοτήτων ή έργων. Η Ελλάδα, με τις αμέτρητες αρχαιότητες διάσπαρτες στα μεγαλύτερα μουσεία του κόσμου και τον διαρκή της αγώνα για τον επαναπατρισμό των Μαρμάρων του Παρθενώνα από το Βρετανικό

Μουσείο, είναι ένα παράδειγμα.

Διαφορετική είναι η περίπτωση της Ισλανδίας, της μόνης χώρας που κατάφερε να επαναπατρίσει το σύνολο των αρχαιοτήτων της (μεσαιωνικά χειρόγραφα του 12ου αιώνα) από τα μουσεία της Δανίας (όπου μεταφέρθηκαν στα τέλη του 17ου αι. και αρχές 18ου). Επειτα από την ανεξαρτησία της Ισλανδίας το 1944 οι φωνές για τον επαναπατρισμό των χειρογράφων γίνονταν όλο και πιο ισχυρές. Το 1971 η Δανία τα επέστρεψε και οι δύο πλευρές υπέγραψαν αμοιβαία συμφωνία που κάλυπτε την έρευνα και τη μελλοντική συνεργασία.

Η Νεφερίτιη

Η προτομή της Νεφερίτιης που βρίσκεται στο Βερολίνο εγείρει άλλη σειρά ερωτημάτων. Είναι πιο ασφαλής εκεί απ' ό,τι θα ήταν στο Κάιρο; Υπάρχουν περίπου 1 εκατ. αιγυπτιακά εκθέματα στα δυτικά μουσεία. Πώς θα αισθανόταν η Δύση με μια μαζική έξοδο τους προς την Ανατολή; Είναι, όμως, και η Πύλη της Ιστάρ. Η μικρότερη εκτίθεται στο Μουσείο της Περγάμου, αλλά η μεγαλύτερη φυλάσσεται στα θησαυροφυλάκια. Μήπως είναι ένα παράδειγμα θησαυρίσματος ή συσώρευσης - hoarding; Θα ήταν καλύτερα να βρίσκεται στο Ιράκ; Γιατί το αντίγραφο που ήταν στη Βαγδάτη καταστράφηκε κατά την

αμερικανική εισβολή του 2003;

Η αναταραχή στο Ιράκ, τη Λιβύη και τη Συρία που έχει προκαλέσει χάος και στο πεδίο της πολιτιστικής κληρονομιάς, με λεηλατημένα μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους στόχαστρο του Ισλαμικού Κράτους, που πουλάει άδειες πλιάτσικου σε επιχειρηματίες και επαγγελματίες κλέφτες έργων τέχνης για να χρηματοδοτεί τις επιχειρήσεις του και έχει αναγάγει τη λεηλασία σε επίπεδο βιομηχανίας, είναι ένα ακόμη ζήτημα. Τα «Λάφυρα», σημειώνουν οι παραγωγοί, «είναι ένα ντοκιμαντέρ για το θέμα της ιδιοκτησίας σε μια εποχή που καθιστά την έννοια αυτή όλο και πιο περιπλοκή».

Το πρότζεκτ κέρδισε από την πρώτη στιγμή τον Κωνσταντίνο Κοντοβράκη και τον Γιώργο Καρναβά της Heretic Productions. «Ο Γιώργος είχε γνωρίσει τον Thorkell Hardarson, έναν από τους δύο Ισλανδούς σκηνοθέτες-παραγωγούς, το 2012 στο Φεστιβάλ Καννών», λέει ο Κ. Κοντοβράκης στην «Κ». «Μας προσέγγισαν στο Φεστιβάλ του Βερολίνου για το επόμενο ντοκιμαντέρ που ετοιμάζαν, ζητώντας μας να συνεργαστούμε για την ελληνική πλευρά. Είναι ένα θέμα εξαιρετικά ενδιαφέρον...».

«Τα Λάφυρα» είναι συμπαραγωγή με τους Icelandic Film Centre, RUV, COSMOTE TV, EPT.